

Naadist vabaks

ASTRID LEPIK

Naadist lahti saada on üritanud vist küll kõik aiapidajad.

Harilik naat (*Aegopodium podagraria*) eelistab kasvada kohtades, kus maa on kobe, huumusrikas ja viljakas ning niiskepoolne. Visa ning jõulise taimena ajab ta end igale poole ja kasvab jõudsalt.

Naat tunneb end hästi nii täispäikeses kui varjus, ta ei saa otsa, kui on põuane või on olnud pikalt vihmane. Varjulises niiskes naaditihnikus meeldib redutada ka tigudel.

Naat peletab näljahäda

Oma olemuselt on naat ju ilus lopsakas taim. Ta kuulub sarikaliste sugukonda ning sinise taeva taustal on tema sarikaisse koondunud väikesed valged õied armsadki.

Keskajal koheldi naati kui pühaduseürti, podagrahaiged (nagu viitab ka ladinakeelne nimi) on temast leevendust leidnud, samuti reuma ja liigese põletike käes vaevlejad.

Kevaditi on naati toiduks tarvitanud mitmed rahvad. Ka Eesti vana-

rahvas teadis rääkida, et kui naat nina mullast välja pistab, on näljahäda kadunud. Taigaaladel on kohalikud teda suisa kapsa aseainena kasutanud. Väikestes talumajapidamistes on naati niidetud loomadele söögiks.

Vaatamata kiidulaulule, pole naat koduaias sugugi nii kasulik. Üsna jõuliselt võtab ta võimust aia- ja seinäärtes, marjapõõsastes, maasikamaal ja lillepeenral, tungides sealt ka murusse. Jõudsalt kasvab ta ka hekkide all, tiigikaldail ja laokile jäetud kompostihunnikuis.

Kõige lihtsam on naati tõrjuda keemilise umbrohutõrjevahendiga Roundup, mille lahusega pritsitakse naadilehti tuulevaikse ilmaga kaks korda suve jooksul. Kange toimega vahendi puhul tuleb kindlasti jälgida, et see ei satuks kultuuritaimedele.

Koduaias mahedalt

Alati ei saa ega tahagi koduaias kemiale kasutada. Siis tuleb rakendada muid võtteid.

■ Suve jooksul hävitage võimalikult palju naadi maapealset rohelist osa: kirkuge käsitsi välja või niitke. Et naat

seemnetega ei saaks levida, tuleb esimest korda niita veel enne kui taim õitsema hakkab. Kui sellist hävitustööd teha regulaarselt, kurnab see ajapikku naadi juurestiku ära, taimik nõrgeneb ning agressiivne sissetungija taandub.

■ Kuigi naadi risoomid ei asu väga sügaval mullas (peamiselt kuni 15 cm sügavusel), on neid seal palju. Seepärast kaevake maad pigem hargi kui labidaga. Labidaga kaevates saavad risoomid liigselt tükeldatud ja igast mulda jäänud tükikesest kasvab uus taim. Maa kaevamisel ja harimisel koguge kokku võimalikult palju naadirisome.

■ Uusi puid, põõsaid ja püsililli istutades veenduge alati, et nende juurtega poleks kaasa tulnud tülikaid naadirisome.

■ Mahaniidetud naadipealsete pärast pole vaja muretseda. Kuna tegu on nitrofiilse taimega (eelistab kasvada lämmastikurikkas pinnases sarnaselt nõgesega), koguge kõik naadiroheline kokku ja kompostides väärindage see toitaineterikkaks mullaks.

ASTRID LEPIK